

Pastorală la praznicul Învierii Domnului din anul mântuirii 2010

† GURIE,

*Prin harul lui Dumnezeu, Episcopul Devei si Hunedoarei,
Preacucernicului cler, preacuviosului cin monahal și iubiților credincioși,
urarea ca Hristos Cel înviat din morți
să vă încălzească inimile și să vă lumineze mințile!*

Învierea lui Hristos - Certitudinea „inimilor înțelepte”

Iubiți frați și surori întru Domnul,

Salutul creștinesc din perioada pascală este: „Hristos a înviat!” la care se răspunde „Adevărat a înviat!”. *În lumea noastră, o lume raționalistă și dornică de certitudini dobândite în urma experienței, mulți sceptici se întrebă în sinea lor: „A înviat Hristos cu adevărat?”. Care este dovada acestei Învieri?*

Văzând mersul înainte al societății contemporane, o societate care este din păcate una aproape indiferentă din punct de vedere religios (în sensul că își duce existența ca și când Dumnezeu nici nu ar exista), ne putem întreba: *Credem cu adevărat în înviere? Răspunsul Bisericii este acesta: fiecare crede, de fapt, diferențiat, în funcție de propria maturitate duhovnicească și de propria experiență mistică¹.*

Credința în inviere nu trebuie nicidecum să fie un simplu fapt teoretic, un „efort intelectual” al ființei noastre, ci o bucurie din care să ne hrănim sufletul, *o certitudine a ființei noastre dobândită în urma propriei noastre întâlniri cu Hristos cel înviat.*

Din păcate, în lumea noastră secularizată, mulți au rămas doar cu tradițiile de Paști moștenite din moși-strămoși, tradiții materializate într-o reunire a familiei în jurul mesei de Paști și o ocazie de revedere a celor dragi aflați în depărtări.

Strămoșii noștri, în schimb, vedeau în Paști serbarea învierii Mântuitorului, dovadă a învierii noastre, adică evenimentul cel mai însemnat din viața pământească: *trecerea de la moarte la viață. Aceasta pentru că strămoșii noștri aveau experiența interioară a întâlnirii cu Hristos Cel înviat.* Aceasta constituia „fondul” credinței lor, iar „forma” era constituită din tradițiile de Paști ce au supraviețuit până azi. Noi, oamenii erei postmoderne, am rămas doar cu forma, și am pierdut fondul. Puțini dintre contemporani mai pot afirma că beneficiază constant de *întâlnirea lăuntrică cu Cel înviat.*

Iubiții mei frați împreună-rugători,

Există mulți martori ai învierii Mântuitorului. Ei au văzut și au trăit evenimentul morții Lui, apoi l-au văzut după înviere, au stat de vorbă cu El, au mâncat și au călătorit împreună cu El. Primul martor al învierii asupra căruia ne vom opri a beneficiat de *certitudinea învierii pe o cale specială, o modalitate aparte care ne este accesibilă și nouă azi: întâlnirea directă.*

---

¹ Salutul acesta nu este nicidecum o fortificare psihologică reciprocă pe care ne-o facem unul altuia într-un fapt de care ne înținem cum au afirmat unii atei ci este o „veste bună” pe care ne-o proclamăm unii altora, întrucât ne privește pe fiecare din noi, iar ea are consecințe benefice pentru existența noastră. Prin acest salut noi ar trebui să ne exteriorizăm o stare emoțională aparte, o bucurie interioară imensă, bucurie rezultată din convingerea ca Hristos a înviat cu adevărat.

Noi nu mai putem dobândi certitudinea învierii în forma în care au dobândit-o Apostolii, și aceasta pentru că noi nu suntem contemporani întrupării lui Dumnezeu. Putem beneficia, în schimb, de întâlnirea cu Iisus Hristos de care a beneficiat Saul din Tars.

Saul din Tars era un tânăr intelectual cu studii extrem de înalte pentru epoca sa. Era evreu, și se demonstra a fi o speranță a vremii, foarte apreciat de autoritățile religioase iudaice de la Ierusalim. De un plus de stimă din partea acestora beneficia pentru că era **un înverșunat prigonitor al ucenicilor lui Iisus**.

Teologia lui iudaică o punea în practică prin prigonirea „ereticilor” ce profesau o credință considera el incredibilă și stupidă, adică învierea din morți a unui înșelător, care se dăduse drept Mesia. Iată deci **o perspectivă răsturnată asupra realității, atât de diferită de aceea pe care a impus-o istoria și pe care o avem noi astăzi**.

Iubiți credincioși și dragi fii duhovnicești,

Adeseori, pe acest pământ, oamenii au o interpretare greșită a fenomenelor și a realității. În aceste cazuri, ei proiectează luminile sau umbrele din ei asupra celorlalți oameni. Ei sunt condiționați în perceperea realității de experiența lor limitată.

O expresivă povestire spune că pe lângă un om care stătea pe marginea drumului au trecut trei oameni. Primul a zis: „Acesta-i un desfrânat, așteaptă o ocazie pentru a se destrăbăla!”. Cel de al doilea a zis: „Acesta-i un hoț, așteaptă să fure...”. Cel de-al treilea, plin de evlavie, a zis: „Uite, și aici, la marginea drumului, se poate ruga omul!”. Cu alte cuvinte, plecând de la aceeași realitate, trei interpretări atât de diferite! Părintele Teofil Părăian spunea atât de frumos în acest sens: „Pe om, dacă-l cauți de bun, bun îl găsești, dacă-l cauți de rău, rău îl găsești”.

O traducere sugestivă din literatura sanscrită sună așa:

Câinele-a văzut o fată: „Carne”-a zis, lingându-și dinții; / și-și priveau părinții fata: „floare”- au zis, plângând părinții; / Și-a văzut-o un călugăr: „o ispită” a zis-ascetul; / și-un poet văzut-a fata: „înger!” a șoptit poetul.

Saul însuși asupra căruia ne-am oprit era o victimă a studiilor sale iudaice hiper-intelectualiste și a viziunii înguste despre viață pe care i-a format-o filosofia epocii. Aceasta îi spunea că evreii sunt aleși de Dumnezeu, „popor privilegiat”, destinați să conducă lumea, și ei rămân „în grațiile” lui Dumnezeu, indiferent ce ar face.

Creștinismul ne învață, în schimb, că **„dragostea este filtrul esențial prin care trebuie să interpretăm realitatea, să ne verificăm gândurile pe care le avem față de cei din jurul nostru și față de curentele ideologice și culturale care bântuie lumea. „Dragostea îndelung rabdă, dragostea nu se semețește... ea se dăruie, nu invidiază, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr” va declara Saul, mai târziu, odată devenit „apostolul Pavel”**.

Iubiți credincioși, alese suflete pornite pe cărarea mântuirii,

Lui Saul îi lipsea ceea ce lipsește multor intelectuali de astăzi: **o gândire curată, însetată de adevăr, acompaniată de simțiri interioare și stări emoționale pozitive**. El avea o gândire îmbibată de ideologie, de ceea ce adeseori a studiat, de ceea ce a memorat, fără să-și fi pus cu suficientă maturitate problema adevărului. Dumnezeu a vrut însă să-l întoarcă de pe drumul pe care a pornit.

Întrucât se bucura de o încredere deosebită între mai marii templului, a primit **misiunea oficială de a lichida creștinismul**. El a început cu Ierusalimul. Auzind că învățătura creștină se răspândește rapid și în alte părți, ne spune Scriptura că Saul **„sufilând groază și ucidere asupra ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu și a cerut de la el scrisori de**

împuternicire către sinagogle din Damasc, că dacă ar afla pe unii care ar urma calea învățaturii lui Hristos, fie bărbați, fie femei, să-i aducă legați la Ierusalim” (F. Ap. 9, 1-2). Saul este cel care a asistat cu impasibilitate, păzind hainele celor ce „au transpirat” omorându-l cu pietre pe diaconul Ștefan, convins că își îndeplinește o datorie sfântă. A participat, cu alte cuvinte, pasiv, la o crimă².

S-a întâmplat, însă, ceea ce nimeni nu-și imaginase anterior, nici măcar el însuși: întâlnirea cu cel înviat, cu Iisus Hristos evenimentul care i-a schimbat destinul³.

El l-a întâlnit pe Iisus viu, într-o lumină orbitoare, care l-a cuprins pe drumul Damascului. ***Lumina aceasta avea o putere imensă care l-a trântit la pământ.*** Însoțitorii săi au încremenit, la rândul lor, ei auzind glasul, dar nevăzând nimic. Puterea imensă a luminii l-a orbit pe Saul timp de trei zile.

Iată dialogul dintre ei: „*Saule, Saule, de ce mă prigonești?*”. (Cu alte cuvinte, prigonirea creștinilor o percepea Mântuitorul ca pe propria lui prigonire). „*Cine, ești, Doamne?*”. „*Eu sunt Iisus, pe care tu îl prigonești*”. și Iisus a continuat folosind o zicală a vremii: „*Greu îți este să lovești cu piciorul în țepușă!*” (F. Ap. 9,4-5). Adică „*E greu să te lupți cu adevărul*”.

Astfel ***a fost pus în fața evidenței și Saul a cedat.*** În fața evidenței orice minte sănătoasă cedează. Pentru Saul, Iisus Hristos era viu, vorbea cu el, și a mai găsit putere doar să mai pună o singură întrebare: „***Doamne, ce voiești să faci?***”. Este întrebarea pe care noi înșine trebuie să ne-o punem de îndată ce avem ***o experiență duhovnicească, o simțire cu inima a realităților de dincolo de lume***⁴.

Întreaga sa activitate misionară se fundamentează pe faptul cunoscut și „controlat” de el, al învierii Mântuitorului. ***Doar actul măreț al Învierii justifică și legitimează noua învățătură și noua credință.***

Iubiți fii duhovnicești!

La o astfel de întâlnire ne invită Biserica în ziua Învierii. Noi înșine putem beneficia de o astfel de întâlnire, dacă manifestăm interes în această direcție. E adevărat, există diferite intensități ale experienței întâlnirii cu Dumnezeu, întrucât ***Dumnezeu ni se descoperă fiecăruia proporțional cu setea noastră de a-L cunoaște.***

Dacă Ziua învierii ne conduce spre o stare specială a ființei noastre, de extaz, de exaltare interioară, de bucurie sfântă ce vine de dincolo de lume, prin Duminica Tomii vom coborî din nou în lumea noastră pământească, în lumea îndoielii, a frământărilor, a suspiciunii. Prin Toma, noi toți re-analizăm, la nivelul minții omenești, ***credibilitatea***

---

² Ei bine, acest Saul va deveni martor al învierii, se va transforma din prigonitor în apărător al creștinilor. Ce a putut să-l schimbe atât de radical, încât ***să-l facă să iubească fierbinte ceea ce anterior ura cu înfocare, să-i zdruncine vechile convingeri?*** Nu-i vorba nicicum de o demonstrație teoretică nouă, întrucât cunoștea Legea veche în profunzime și în demonstrații teoretice nu-l întrecea nimeni! De o invadare a lui de sentimentul milei nici nu poate fi vorba, căci mila l-ar fi făcut eventual să înceteze opresiunea, uciderile și arestările, iar ***nu să treacă de partea victimelor.*** În principiu, nimic nu putea fi în măsură să-l întoarcă de pe drumul său, din convingerile și înverșunarea sa (cfr. Mitropolit Antonie Plămădeală, *Cuvinte la zile mari*, ed. Eparhială, Sibiu, 1989, p. 208).

³ Faptul că Iisus murise era pentru Saul o certitudine de care nu se îndoiau, de altfel, nici romanii, nici căpeteniile iudeilor, nici poporul. Cei care l-au răstignit au permis îngroparea numai după ce au constatat moartea. Gala Galaction consideră că Saul căuta tocmai să găsească trupul mort, ascuns pe undeva, cu alte cuvinte argumentul material, și aceasta ar fi fost confirmarea tezei lui teoretice, invalidarea Învierii, adică marea lui victorie.

⁴ La această întrebare el a primit răspuns și astfel micul Saul din Tars a devenit Marele Apostol al neamurilor, cel care a convertit la creștinism întreg Sudul Europei și întreaga Asie Mică. În plus de aceasta, el a devenit unul dintre cei mai rafinați teologi creștini, un om al nuanțelor, care a conferit o identitate proprie religiei creștine, distanțând-o de iudaism, care a scris cunoscutele Epistole din Noul Testament (cfr. Mitropolit Antonie Plămădeală, *Cuvinte la zile mari*, Ed. Eparhială, Sibiu, 1989, p. 208).

evenimentului supranatural al Învierii.

Toma este o persoană exigentă, care dorește să aibă experiența concretă și reală a întâlnirii cu Iisus Hristos cel înviat. Pentru aceasta, ***dă curs la ceea ce îl poate conduce la această experiență:*** este prezent în a doua Duminică, după o săptămână, la locul întâlnirii cu Dumnezeu al „colegilor” lui. Iată un gest lăudabil al lui Toma.

Mulți dintre contemporanii noștri din nefericire refuză să facă același lucru: nu vor să fie prezenți la locul de întâlnire cu Dumnezeu a mii și mii de oameni: Biserica. ***Cei care nu-L cunosc pe Dumnezeu trebuie să accepte să meargă în locul unde Acesta poate fi cunoscut. Fără acest minim efort nu poate exista nici măcar „apropiere” de Dumnezeu, cu atât mai puțin „întâlnire” cu El.***

Dragii mei fii duhovnicești,

Toma nu poate fi nicidecum incriminat pentru setea lui de a-L vedea pe Iisus Hristos înviat, chiar dacă mulți dintre contemporanii noștri o fac. ***Credința lui a fost una dobândită în urma unei experiențe,*** așa că a fost una solidă și indubitabilă. Dacă toți contemporanii noștri ar face precum Toma, respectiv și-ar duce până la capăt, precum acesta, dorința de a-L întâlni pe Dumnezeu, ar fi foarte bine.

Din nefericire, contemporanii noștri, adeseori nici în Dumnezeu nu cred, nici existența Lui nu vor să o pună la încercare. Le este frică de marea probă a întâlnirii cu Dumnezeu. Lipsesc, cu alte cuvinte, a doua Duminică din locul întâlnirii cu Dumnezeu ***și astfel îl dezamăgesc pe Dumnezeu și se autocondamnă la necredință (sau la „puțină-credință”).***

Biserica ne avertizează, însă, că ***nicio credință nu se maturizează dacă nu a trecut mai întâi obstacolele suspiciunii.*** Numai și numai experiența întâlnirii cu Dumnezeu poate spulbera orice urmă de îndoială din credința noastră. Tocmai la valoarea acestei întâlniri care este interioară, de natură mistică se referă cuvintele Mântuitorului: ***„Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut”.***

Noi, la 2000 de ani distanță de evenimentul Învierii, nu-l mai putem întâlni pe Iisus Hristos precum apostolii. Dar fericiți suntem pentru că ***avem șansa întâlnirii Lui în universul minunat al interiorității,*** unde Acesta se relevă tuturor celor ce-L caută, cu mult mai multă putere decât ar face-o arătându-se ochilor noștri trupești.

Dreptmăritori creștini,

Apropiindu-ne de sfârșitul cuvântului nostru pastoral trebuie să reținem cu toții că însăși expresia „Toma necredinciosul” este greșită.

Nu doar Toma a fost necredincios, ci toți Apostolii. Sfântul Marcu ne-o prezintă pe Maria Magdalena mergând entuziasmată să-i anunțe pe apostoli că L-a văzut pe Mântuitorul viu, iar aceștia, ursuzi, nu i-au dat crezare. Sfântul Luca, la rândul lui, spune că apostolii auzind vorbele pline de entuziasm ale femeilor care s-au întors de la mormântul gol le-au numit „aiurite” (adică „în delir”). Chiar și cei doi ucenici care mergeau spre Emaus erau foarte sceptici, reticenți și deloc entuziasmați: ***Niște femei de-ale noastre ne-au împăimântat zicând că au văzut arătare de îngeri, care le-au spus că El este viu...”.***

Nici unul dintre apostoli n-au crezut, pentru că nici nu era ușor de crezut așa ceva! Atât a fost de traumatică moartea pe cruce și atât de ireversibilă și definitivă înfrângerea lui Iisus, că nu mai rămânea loc pentru speranțe irealiste. Aveau experiența atâtor iluzii spulberate și acum erau circumspecți. Prăbușirea trupezască a învățătorului cu toată grozăvia ei surpase avântul cugetelor și căldura sufletelor ucenicilor.

Iubiți frați și alese surori întru Domnul,

„A crede” nu trebuie nicidecum confundat cu „a vedea”. Greșeala aceasta au comis-o fariseii, saducheii, bătrânii și cărturarii, care pe Golgota strigau „*Să se coboare acum de pe cruce, ca să vedem și să credem!*” (Marcu 15,32). Sunt și dintre contemporanii noștri care și demonstrează mediocritatea declarând că „*Eu cred doar ceea ce văd*”. Ei nu știu că *la credință nu se ajunge prin vedere, ci printr-o simțire a inimii, simțire care este mai presus de minte.*

Câte lucruri din lumea noastră nu le vedem, și totuși le credem. *Credem mult mai multe de câte vedem* (Doar câteva exemple banale: n-am văzut niciodată curentul electric, dar asta nu înseamnă că-i negăm existența. N-am văzut niciodată undele radio, sau semnalele celularului, și toate acestea există, am luat contact cu efectele lor, credem în ele...).

Domnul Hristos le face Apostolilor pe voie, atât lui Toma, cât și celorlalți ucenici, dovedindu-le Învierea Sa pe cale „senzorială”, „materială”. Aduce probe empirice: mănâncă, le arată stigmatetele.

Dumnezeu cunoaște foarte bine și sensibilitățile lumii moderne. El știe că, în lumea noastră, *există un primat al experienței asupra dogmaticului.* Lumea de azi crede numai în măsura în care simte, experimentează, „palpează”.

Aceasta este de fapt o exigență legitimă a modernității, după *o perioadă de secole în care umanitatea a înțeles reduționist, simplificant, noțiunea de credință, ca pe o acceptare docilă a unor adevăruri și realități invizibile, neverificabile, ne-experimentate.* „*Crede și nu cerceta*” era o hidoasă formulare occidentală a acestui eronat mod de a gândi.

Iubiți credincioși,

Vestitul filosof Pascal, spunea că pe Dumnezeu îl putem cunoaște mai repede cu ajutorul inimii decât cu al rațiunii: „*Inima are rațiunile ei pe care rațiunea noastră nu le cunoaște. Știm asta din mii și mii de lucruri. Inima îl simte pe Dumnezeu și nu rațiunea. Aceasta este credința desăvârșită: „Dumnezeu cunoscut cu inima*”.

Adevărata credință se manifestă deci într-o certitudine interioară a inimii care-L simte pe Dumnezeu, îi intuiește voința, și Îl urmează.

În încheiere, trebuie să observăm că adevărata credință, *credința cea profundă, este capabilă să schimbe radical viața unui om.* Evanghelia din Duminica Tomii este o *Evanghelia nu doar a credinței, ci a certitudinilor.* Toți cei 11 apostoli au dobândit certitudinea învierii, întrucât toți l-au văzut pe Hristos Înviat.

În contextul cultural al lumii de azi, aceasta pretinde Dumnezeu de la noi: să fim dinamizați nu doar de credința în învierea Mântuitorului, *ci să ne lăsăm capturați de certitudinea sfântă a acestei Învieri.* Această certitudine va fi capabilă *să ne determine a muta munții păcatelor care ne obstacolează viața.* Nouă ni se adresează peste veacuri cuvintele Mântuitorului: „*Fericiți cei ce n-au văzut, și au crezut!*” Ochii noștri cei trupești nu-L vor vedea, însă simțurile noastre cele duhovnicești, interioare, vor dobândi această certitudine și viața noastră va fi înviorată, sfințită și transfigurată.

Dorindu-vă Sărbătorile Paștilor cu multă bucurie, cu inima plină de bucuria întâlnirii cu Hristos cel înviat, cu tihnă în case și belșug pe masă, vă îmbrățișează cu dragoste sfântă și vă zice: „*Hristos a înviat!*”

† GURIE,
Episcopul Devei și al Hunedoarei